

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 194)

Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/537)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

15.9.1999

Sayı : B.02.0.KKG.0.11/101-1279/4494

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 3.8.1999 tarihinde kararlaştırılan "Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Türk Silâhlı Kuvvetlerinin seferberlik ve savaş hali ihtiyaçları, 7.6.1939 tarihli ve 3634 sayılı Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanunu ve 4.11.1983 tarihli ve 2941 sayılı Seferberlik ve Savaş Hali Kanununa göre barışta planlanmakta, ancak bu kanunlar uyarınca planlar seferberlik ilanında icra edilmektedir.

Komşu ülkelerle aramızda mevcut olan sorunların her an gündeme gelebileceği ve savaş gerektirebilecek durumların süratle gelişebileceği gözönüne alındığında, Türk Silâhlı Kuvvetlerinin ihtiyaçlarının zamanında ve süratle karşılanması büyük önem arz etmektedir. Gündümüzde krizlerin hazırlık zamanına bağlı kalmaksızın çok kısa bir zamanda turmandığı dikkate alındığı kısa süre içinde noksansız olarak harbe hazır olunmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Türk Silâhlı Kuvvetlerinin en üst düzeyde harbe hazır olabilmesi ve buna yönelik hazırlıklarını sürdürebilmesi için barış döneminde meydana gelen gerginlik ve kriz esnasında bölgedeki özel kurum ve kuruluşların imkânlarından yararlanılması gerektiğine inanılmaktadır.

Diğer taraftan; günümüzde ülkeler arası ilişkilerde problemler savaş öncesi gerginlik ve kriz dönemlerinde herhangi bir çatışmaya gidilmeden görüşmelerle çözülebilmekte, gerekli manevraları çok kısa bir zamanda gerçekleştirebilen taraf sonucu lehine çözümlenebilmektedir. Bu da o ülke durum üstünlüğü ve caydırıcılık gücü kazandırmaktadır.

Tasarı ile; özel kişi, kurum ve kuruluş imkânlarının tamamından, gerginlik ve kriz dönemlerinde de faydalanmayı sağlayacak bir düzenleme getirilmekte ve bu suretle durum üstünlüğü ve caydırıcılığın sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – Madde ile, seferberlik ve savaş hali yanında, seferberlik ve savaş halinin henüz ilan edilmemiş olduğu ancak savaş gerektirebilecek bir durumun meydana geldiği gerginlik ve kriz dö-

nemlerinde de Türk Silâhlı Kuvvetlerinin ihtiyaç duyacağı özel kurum ve kuruluş imkânlarının tamamından yararlanılmasına imkân verecek bir düzenleme getirilmekte ve bu suretle durum üstünlüğü ve caydırıcılığın sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 2. — Madde ile, mevcut düzenlemede seferberlikten gayri hallerde bu Kanunun 6 ncı maddesinin ilk beş fıkrasında yazılı olanlara millî müdafaa mükellefiyeti konulabileceği öngörülmekte iken, yapılan değişiklikle, söz konusu maddedeki tüm fıkralarda yazılı olanlara da millî müdafaa mükellefiyeti konulabilmesine imkân sağlanmaktadır.

Madde 3. — Yürürlük maddesidir.

Madde 4. — Yürütme maddesidir.

Millî Savunma Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Millî Savunma Komisyonu

27.10.1999

Esas No. : 11537

Karar No. : 28

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanarak, Başbakanlıkça 15.9.1999 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlığınızca 1.10.1999 tarihinde Esas Komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen 1/537 esas numaralı "Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 21.10.1999 tarihinde yaptığı 9 uncu Birleşiminde, Hükümeti temsilen Millî Savunma ve Maliye Bakanlığı temsilcilerinin de katılmalarıyla incelenip görüşülmüştür.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde;

Türk Silâhlı Kuvvetlerinin seferberlik ve savaş hali ihtiyaçlarının 7.6.1939 tarihli ve 3634 sayılı Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanunu ile 4.11.1983 tarihli ve 2941 sayılı Seferberlik ve Savaş Hali Kanununa göre planlandığı,

Ancak, komşu ülkelerle aramızda mevcut bazı sorunların he an gündeme gelebileceği ve savaş gerektirebilecek durumların süratle gelişebileceği gözönüne alındığında Türk Silâhlı Kuvvetlerinin ihtiyaçlarının zamanında ve süratle karşılanmasının daha da önem kazandığı,

Günümüzde ülkeler arası problemlerin, gerginlik ve kriz dönemlerinde görüşmelerle çözülebilmesinde gerekli manevraları çok kısa bir zamanda tamamlayan ülkelerin daha avantajlı bir konumda oldukları,

Tasarının da yukarıdaki gerekçelerle, özel kişi, kurum ve kuruluşların imkânlarından yararlanmayı sağlayacak şekilde düzenlendiği,

Görülmektedir.

Komisyonumuzda yapılan görüşmelerde;

— Bu dönem benzer bir düzenlemenin 2941 sayılı Seferberlik ve Savaş Hali Kanununda da gerçekleştirilerek kamu kurum ve kuruluşlarının imkânlarından Türk Silâhlı Kuvvetlerinin faydalanması olanağı getirildiği,

— Tasarı ile Türk Silâhlı Kuvvetleri için, aynı olanağın ve mutlaka bir bedel ödenmesi suretiyle özel kişi ve kuruluşların imkânlarından yararlanabilmesine yönelik bir düzenleme getirildiği,

— Çağımızda seferberlik ilan etmenin uluslararası kamuoyunda çok daha değişik anlaşılmaya başlandığı, bu nedenle bu tür düzenlemelere gerek duyulduğu,

- Tasarı gerekçesinde de belirtildiği gibi kriz ve gerginlik dönemlerinin sadece dış tehdit ile sınırlı olduğu,

- Verilecek bu yetkinin son derece zorunlu hallerde ve kamu kuruluşlarının imkânlarının yeterli olmadığı dönemlerde kullanılacağı,

- Bedel ödenmesi konusunda, her yıl, her il ve ilçede kurulan Millî Müdafaa Komisyonlarının hazırladığı ihtiyaç listeleri esas alınarak yıllık bütçe kanunlarına bağlı cetvellerdeki rakamları esas alınacağı,

- Seferberliğin Anayasanın 122 nci maddesinde tanımlandığı ve sağlık, ekonomi ve eğitim seferberliği gibi konuların bu kapsama girmediği,

ifade edilmiştir.

Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci ve 2 nci maddeleri ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 3 üncü ve 4 üncü maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Kâtip
Sadık Kırbaş	M. Kemal Tuğmaner
Çanakkale	Mardin
Üye	Üye
M. Metanet Çulhaoğlu	Gönül Saray Alphan
Adana	Amasya
Üye	Üye
Oğuz Aygün	Rıza Ulucak
Ankara	Ankara
Üye	Üye
Hüseyin Arabacı	Vahit Kayırcı
Bilecik	Çorum
Üye	Üye
Fahrettin Kucaracı	Mukadder Başeğmez
Erzurum	İstanbul
Üye	Üye
Hüseyin Arı	Namık Hakan Durhan
Konya	Malatya
Üye	Üye
Mustafa Enöz	Hasan Güllay
Manisa	Manisa
Üye	Üye
Ekrem Pakdemirli	Şükrü Yürür
Manisa	Ordu

Üye
Ahmet Demircan
Samsun

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**MİLLÎ MÜDAFAA MÜKELLEFİYETİ
KANUNUNUN BAZI MADDELERİNDE
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TASARISI**

MADDE 1. - 7.6.1939 tarihli ve 3634 sayılı Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun 1 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Seferberlik ve savaş hali ile bu hallerin henüz ilan edilmemiş olduğu ancak savaşı gerektirebilecek bir durumun meydana geldiği gerginlik ve kriz dönemlerinde yapılacak seferberlik hazırlıkları ile kıtaların toplanması esnasında, alelade vasıtalarla temin edilemeyen bütün askerî ihtiyaçları veya hizmetleri bu Kanun hükümleri dairesinde vermeye veya yapmaya her şahıs borçludur."

MADDE 2. - 3634 sayılı Kanunun 6 ncı maddesindeki "Seferberlikten gayri hallerde bu maddenin yalnız ilk beş fıkrasında yazılı olanlara Millî Müdafaa mükellefiyeti konulabilir." cümlesi "Seferberlikten gayri hallerde yukarıdaki fıkralarda yazılı olanlara Millî Müdafaa mükellefiyeti konulabilir." şeklinde değiştirilmiştir.

**MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN**

**MİLLÎ MÜDAFAA MÜKELLEFİYETİ
KANUNUNUN BAZI MADDELERİNDE
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TASARISI**

MADDE 1. - Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. - Tasarının 2 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 3. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Millî Savunma Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarının 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Bülent Ecevit
Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

D. Bahçeli

Devlet Bakanı

R. Önal

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. S. Gürel

Devlet Bakanı

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

H. Gemici

Devlet Bakanı

F. Ünlü

Adalet Bakanı

Prof. Dr. H. S. Türk

Dışişleri Bakanı

İ. Cem

Bayındırlık ve İskân Bak.

K. Aydın

Tarım ve Köyişleri Bak.

Prof. Dr. H. Y. Gökalp

Kültür Bakanı

M. İ. Talay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd. En. ve Tab. Kay. Bak. ve Başb. Yrd.

H. H. Özkan

Devlet Bakanı

Prof. Dr. T. Toskay

Devlet Bakanı

S. Somuncuoğlu

Devlet Bakanı

Prof. Dr. R. Mirzaoğlu

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. Üşenmez

Devlet Bakanı

Prof. Dr. A. Çay

Millî Savunma Bakanı

S. Çakmakoglu

Maliye Bakanı

S. Oral

Sağlık Bakanı

Doç. Dr. O. Durmuş

Çalışma ve Sos. GÜv. Bak.

Y. Okuyan

Turizm Bakanı

E. Mumcu

Çevre Bakanı

F. Aytekin

M. C. Ersümer

Devlet Bakanı

M. Keçeciler

Devlet Bakanı

Y. Yalova

Devlet Bakanı

R. K. Yücelen

Devlet Bakanı

E. S. Gaydali

Devlet Bakanı

M. A. İrtemişlik

İçişleri Bakanı

S. Tantan

Millî Eğitim Bakanı

M. Bostancıoğlu

Ulaştırma Bakanı

Prof. Dr. E. Öksüz

Sanayi ve Ticaret Bak.

A. K. Tanrıkulu

Orman Bakanı

Prof. Dr. N. Çağan

